

የፌዴራልና የክልል መንግስታት በተለያዩ ፓርቲዎች ቢመሩ በሁለቱ መንግስታት መካከል የሚኖረውን ግንኙነት የሚወስን ህግ ተዘጋጀ



አዲስ አበባ፣ ጥር 3፣ 2009 (ኤፍ.ቢ.ሲ.) የፌዴራልና የክልል መንግስታትን በህገ መንግስቱ በጋራ ለመወሰን በተሰጣቸው ስልጣኖች ላይ በጋራ የሚሰሩበትን ሁኔታ እና የሚኖራቸውን ግንኙነት የሚመለከት አዲስ የህግ ማእቀፍ ተዘጋጀ።

የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት የፌዴራል እና የክልል መንግስታት ስልጣን እና ተግባራትን ለይቶ ባስቀመጠባቸው አንቀጾች ለፌዴራሉም ለክልሉም መንግስት የተሰጠ ተመሳሳይ ስልጣን እና ተግባር አለ።

በህገ መንግስቱ አንቀጽ 51 የፌዴራል መንግስቱ የሀገሪቱን የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊ እና ልማት ፖሊሲ፣ ስትራቴጂ እና እቅድ የማውጣት እና የማስፈጸም ስልጣን ተሰጥቶታል።

በአንቀጽ 52 መሰረት የክልል መንግስታት የራሳቸውን የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊ እና የልማት ፖሊሲ፣ ስትራቴጂ እና እቅድ የማውጣት ስልጣን ባለቤት ናቸው።

ይህ በህገ መንግስቱ ለሁለቱ መንግስታት በጋራ ከተሰጡ ስልጣኖች መካከል የሚጠቀስ መሆኑን በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የፌዴራል ስርዓት ጥናት ተቋም ተባባሪ ፕሮፌሰሩ አሰፋ ፍስሃ ይናገራሉ።

የፌዴራል እና የክልል መንግስታት ይህንን ህገ መንግስታዊ ስልጣን በጋራ እና በመመካከር መፈጸም እንዳለባቸው ይታመናል።

እስካሁን ባለው አሰራር ሁለቱ መንግስታት የጋራ ስልጣናቸውን በጋራ እና በምክክር ቢሰሩም አሰራሩ ግን ተለምዷል እንጂ ህገ መንግስታዊ ድንጋጌውን በዝርዝር የሚመለከት የህግ ማእቀፍ አልነበረውም ይላሉ በፌዴሬሽን ምክር ቤት ጽህፈት ቤት የመንግስታት የእርስ በርስ ግንኙነት ማጠናከሪያ ዳይሬክተሩ አቶ አስቻለው ተክሌ።

የሀገራትን ልምድ እና ተለምዷል አሰራርን መሰረት ያደረገው አሰራርም የፌዴራል እና የክልል መንግስታት በህገ መንግስቱ በጋራ በተሰጣቸው ስልጣን ላይ እኩል የመወሰን አቅም እንዳይኖራቸው ማድረጉን ጥናቶች ያመለክታሉ።

ተባባሪ ፕሮፌሰር አሰፋ የጋራ በሆነው ጉዳይ ላይ የፌዴራል መንግስቱ የመወሰን ሚና ጎልቶ ይታያል ብለዋል።

የፌዴሬሽን ምክር ቤትም የመንግስታቱን ግንኙነት በህግ ማእቀፍ ለመምራት አራት ዓመታትን የወሰደ ጥናት ሲያካሂድ ቆይቶ የህግ ማእቀፍ ረቂቅ መዘጋጀቱን ይፋ አድርጓል።

የህግ ማእቀፍ የፌዴራል እና የክልል መንግስታት በህገ መንግስቱ በተሰጣቸው የጋራ ስልጣን ሊኖራቸው የሚገባ ግንኙነትን የሚመለከት ነው።

የፌዴራሉ መንግስት ሀገራዊ የኢኮኖሚ እና ማህበራዊ ጉዳዮች እቅድን ሲነድፍ፤ የክልል መንግስታትም በተመሳሳይ ለክልላቸው እቅድን ሲያቅዱ የጋራ በሆኑ ጉዳዮቻቸው ላይ እንዲነጋገሩ፤ በተነጋገሩበት ጉዳይ ላይ በእኩል ተሳትፎ እና የመወሰን አቅም ስምምነት ላይ እንዲደርሱ ማስቻል የህግ ማዕቀፍ አንድ አላማ ነው።

በህግ ማዕቀፍ ማርቀቅ ሂደት ላይ የተሳተፉት ተባባሪ ፕሮጌሰር አሰፋ፣ ፖለቲካው በፌዴራል ስርዓቱ ምሰሶ የሆነ የጋራ ጉዳይ ላይ እኩል መወሰንን ለመተግበር የሚያስችል ነው ብለዋል።

የህግ ማእቀፍ ፖለቲካዊ ይዘት ያላቸው ክፍተቶችንም የመሙላት ሚና እንደሚኖረው የፌዴራሊዝም ጉዳዮች ተባባሪ ፕሮጌሰሩ አንስተዋል።

በምርጫ ውጤት የክልል እና ፌዴራል መንግስታት በተለያዩ ፓርቲዎች ቢመሩ የየራሳቸውን መንግስት በመሰረቱ ፓርቲዎች መካከል ስለሚኖረው ግንኙነትም በፖሊሲ እና በህግ ማእቀፍ ግልፅ አሰራር ተቀምጧል።

አራት ዓመታትን የፈጀው እና በከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ምሁራን እና በየደረጃው ያሉ የህዝብ ተወካይ ምክር ቤት አባላት ውይይት የተካሄደበት የህግ ማዕቀፍ በቅርቡ ለሚመለከተው አካል ቀርቦ እንደሚፀድቅ ይጠበቃል።

ከህግ ማዕቀፍ መፅደቅ በኋላ አሰራሩን የሚከታተሉ እና የሚቆጣጠሩ ተቋማት የሚቋቋሙም ይሆናል።

ተቋማቱም የፌዴራል እና የክልል መንግስታት በጋራ የሚወሰኑ ጉዳዮችን ከማቅረብ ጀምሮ እስከ ማስወሰን እና ተፈጻሚነታቸውን እስከ መከታተል የደረሰ ሚና ይኖራቸዋል።